

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060201

DOM
2014-03-04
Stockholm

Mål nr
F 5477-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-05-16 i mål nr F 1038-13, se bilaga

KLAGANDE

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Värmlands län

65186 Karlstad

2-203

Dok.Id 1115054

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00	08-561 675 59	måndag – fredag
103 17 Stockholm		08-561 675 50		09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se		
		www.svea.se		

SAKEN

Fördelning av förrättningskostnader

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom den 16 maj 2013 och Lantmäteriets beslut den 18 februari 2013 på följande sätt. Naturvårdsverket ska betala 200 000 kr av förrättningskostnaderna.
 2. Ärendet återförvisas till Lantmäteriet för fortsatt handläggning och fördelning av återstående del av förrättningskostnaderna. Det ankommer på Lantmäteriet att föra in ändringarna i förrättningsakten.
-

BAKGRUND

Gemensamhetsanläggningen A tillkom genom en omprövningsförrättning av vissa gemensamma vägsamfälligheter och registrerades 1979. Staten, genom Naturvårdsverket, har därefter under ett antal år förvärvat mark och träffat avtal med fastighetsägare om intrång på mark inom området för att bilda tre naturreservat om ca 400 ha skogsmark. De förändringar som förvärven/intrången medförde ledde till behov av förändring i andelstal för ett flertal fastigheter i A. Naturvårdsverket ansökte därför hos Lantmäteriet om att andelstalen för berörda fastigheter skulle justeras. Lantmäteriet konstaterade i omprövningsförrättning att det krävdes en omprövning av hela gemensamhetsanläggningen för att kunna verkställa de förändringar som Naturvårdsverket yrkat. - Lantmäteriet beslutade den 18 februari 2013 bl.a. att upphäva anläggningsbeslutet från 1979 rörande A och istället inrätta nya gemensamhetsanläggningar (B, C och D) samt om andelstal för de nya gemensamhetsanläggningarna. Lantmäteriet beslutade även att Naturvårdsverket skulle svara för hela förrättningskostnaden. Naturvårdsverket överklagade beslutet om förrättningskostnader till mark- och miljödomstolen som avslog överklagandet.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska ändras på så sätt att det fastställs att Naturvårdsverket ska betala 200 000 kr av förrättningskostnaderna samt att resterande del ska fördelas mellan övriga fastighetsägare efter andelstal.

Länsstyrelsen i Värmland, K O, T K, P K, T H, R A, M A, M A, J E, P E, B N, M N, I N, K A, I A, C K, E K, E A, B E, E E, M B, I W, A B db, B E, U P, J E samt H, C A och H A (gemensamt Motparterna) har alla bestritt ändring.

Håltebyns Samfällighetsförening har yttrat sig till stöd för motparterna.

M L har uppgett att han inte har något anförda.

Övriga motparter har ej avhört.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Naturvårdsverket

Under målets handläggning i Mark- och miljööverdomstolen har verket medgivit att betala 200 000 kr av förrättningskostnaderna som totalt uppgick till 393 439 kr och 11 öre. Naturvårdsverket har vidhållit vad som anförts i underinstanserna och därutöver tillagt i huvudsak följande. Verket har inte ansökt om omprövning av gemensamhetsanläggningen A utan endast om överföring av andelarna från de fastigheter i gemensamhetsanläggningen som är berörda av naturreservaten. Omfördelningen kunde emellertid inte göras förutan omprövning av hela gemensamhetsanläggningen eftersom den tidigare förrättningen från 1979 inte medgav detta.

Förrättningskostnaderna ska fördelas enligt 29 § anläggningslagen, dvs. efter vad som är skäligt. Mark- och miljödomstolen har inte motiverat varför det är skäligt att Naturvårdsverket ska stå för hela förrättningskostnaden. Domen innebär att verket får betala en oskäligt stor kostnad i förhållande till den nytta man har av omprövningen. Ombildningen är till nytta även för övriga fastigheter eftersom andelstalen efter omprövningen baseras på nu gällande förhållanden. Förvaltningen förenklas också eftersom samfällighetsföreningens styrelse under vissa förutsättningar nu får besluta om ändring av andelstalen. Den norm för andelstalen som beslutats av förrättningslantmätaren är skälig.

Parterna har dessutom i praktiken varit inriktade på att en omprövningsförrättning skulle ske när markåtkomst (köp eller intrång) och erforderlig fastighetsbildning för naturreservaten hade slutförts. De åtaganden som Naturvårdsverket gör i köpekontrakten tar sikte på samtliga lantmäterikostnader i förhållande till parten i respektive köpeavtal. Naturvårdsverket avser att stå fast vid åtagandet och dessa kostnader ingår i de 200 000 kr som verket medgett att betala.

Motparterna

Motparterna har instämt i vad Lantmäteriet och mark- och miljödomstolen anfört i sina beslut- respektive domskäl och därutöver i huvudsak tillagt följande.

U P har anfört att han aldrig har nyttjat eller kommer att nyttja vägen. Han ska därför inte betala något.

T H har anfört att Naturvårdsverket inte är aktivt i samfällighetsföreningen och slipper stora kostnader för underhåll av vägen. Efter omprövningsförrättningen kommer kostnader för underhåll att belasta övriga markägare mer än tidigare.

J E och P K har anfört att det av köpekontrakten för Naturvårdsverket:s förvärv av olika fastigheter i området framgår att verket ska stå för samtliga lantmäteri- och omfördelningskostnader.

K O instämmer inte i påståendet att andelstalen enligt förrättningen från 1979 är inaktuella. Han anför vidare följande. Andelstalen enligt förrättningen 1979 har blivit inaktuella eftersom Naturvårdsverket gjort intrång och förvärvat mark för att bilda naturreservat. Håltebyns samfällighetsförening måste dessutom bekosta en ny bro då den gamla är utsliten. Föreningen har därför inte möjlighet att betala förrättningskostnader och ränta som beror på att ärendet – på grund av Naturvårdsverkets agerande – dragit ut på tiden.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är hur kostnaderna för förrättningen ska fördelas.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att förrättningskostnaderna enligt 29 § anläggningslagen (1973:1149) ska fördelas mellan andelsägarna efter vad som är skäligt. Av uttalanden i lagens förarbeten (prop. 1973:160 s. 243) följer att här – liksom i andra sammanhang – ska nyttan av förrättningen vara vägledande. Nyttan

utgår i sin tur i princip från andelstalen. I målet har ingen av parterna gjort gällande att andelstalen är felaktigt bestämda.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att båtadsområdet efter den aktuella omprövningsförrättningen har ändrats i förhållande till tidigare förrättning på så sätt att fastigheter dels har tillkommit, dels har utgått från området. Förändringarna är inte enbart hänförliga till eller är en följd av att Naturvårdsverket bildat naturreservat i området. Mark- och miljööverdomstolen delar därför Lantmäteriets bedömning att det funnits ett visst behov att ompröva den trettio år gamla förrättningen och att detta behov har funnits oaktat bildandet av naturreservaten.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det viktigt att upprätthålla principen i 29 § anläggningslagen att nyttan av förrättningen för de berörda fastighetsägarna ska vara rådande vid fördelningen av förrättningskostnaderna. Kostnaderna i den aktuella förrättningen uppgick enligt vad som framkommit till totalt 393 439 kr och 11 öre. Mot bakgrund av att det – trots nyttan av omprövningsförrättningen – är Naturvårdsverket som påkallat densamma och varit drivande menar Mark- och miljööverdomstolen att det är skäligt att Naturvårdsverket står för cirka hälften av förrättningskostnaderna. Naturvårdsverket ska därför betala 200 000 kr i enlighet med vad verket medgivit. Resterande del av förrättningskostnaderna (193 439 kr och 11 öre) ska fördelas mellan berörda fastighetsägare efter vad som är skäligt.

Domen går enligt 5 kap. 5 § lag (2010:921) om mark och miljödomstolar inte att överklaga.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Jan Gustafsson, hovrättsrådet Eyvor Helmenius, referent, och tf. hovrättsassessorn Ulrika Stenström.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Annika Grönlund.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-05-16
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr F 1038-13

KLAGANDE

Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

MOTPARTER

1-133

Dok.Id 233526

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 09:00-16:00

134. Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

135-203

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäteriet i Värmlands län, Årjängs beslut 2013-02-18 i ärende nr S06258, se bilaga 1

SAKEN

fördelning av förrättningskostnader

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Naturvårdsverket yrkar att kostnaderna för omprövningen fördelas mellan de delägande fastigheterna. Naturvårdsverket är berett att stå för kostnaderna för omprövningen för de fastigheter som berörs av markåtkomst i samband med reservatsbildningen. I övrigt bör kostnaderna fördelas mellan de ingående fastigheterna utifrån fastigheternas nytta av omprövningen.

Utveckling av Naturvårdsverkets talan

Naturvårdsverket har inte ansökt om en omprövning av gemensamhetsanläggningen A. Ansökan har endast avsett överföring av de andelar från de fastigheter som berörs av markåtkomst i de bildade naturreservaten. För dessa fastigheter är Naturvårdsverket berett att stå för kostnaderna. Enligt 29 § Anläggningslagen ska kostnaderna för förrättningen fördelas mellan ägarna av de fastigheter som ska delta i anläggningen efter vad som är skäligt. Naturvårdsverket anser inte att det är skäligt att Naturvårdsverket ska stå för hela kostnaden för omprövningen av A. Ombildningen är till nytta inte bara för Naturvårdsverket utan även för alla övriga delägande fastigheter. Hade gemensamhetsanläggningens andelstal varit aktuella vid tidpunkten för reservatens bildande hade överföringen av andelstalen för de ingående fastigheterna kunnat genomföras utan att det krävts en omprövning av hela A. Naturreservaten är inte de enda förändringarna som har påverkat området sedan bildandet av gemensamhetsanläggningen 1979. På bifogad karta är naturreservaten markerade, se gulmarkering i bilaga 1. Där framgår att de fastigheter som ingår i naturreservaten endast utgör en mindre del av båtnadsområdet varför det inte är rimligt Naturvårdsverket ska stå för hela kostnaden för omprövningen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har gått igenom utredningen Lantmäteriets akt samt övervägt vad Naturvårdsverket anfört i mark- och miljödomstolen. Domstolen gör samma bedömning som Lantmäteriet. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 7 juni 2013.

Gunnar Bergelin

Gunnar Bergström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Gunnar Bergelin, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Bergström.